

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ascensus Moysis in montem Seu De Oratione Tractatus Tribus Stationibus ac vijs Purgatiua Illuminatiua Vnitiua distinctus

Crombecius, Johannes

Avdomari, 1618

Orationis dignitas & excellentia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38133

niente, vel propria excitatione, luce quadam caelesti illustretur: inardescat deinde animus & rei praesentis concepta pulchritudine, ac desiderio in Deum rapiatur, cum eo colloquatur, optata postulet ac reportet: denique consolatione perfruat, atque imbutus interno gaudio remaneat. Quod partim per lectionem, partim per commentationem rerum diuinarum asequimur. Ultima ergo orationis dispositio est, actualis ut vocant deuotio, seu animi in Deum elevatio ope caelesti subnixi. De meditatione, oratione, ac contemplatione postea dicturi sumus.

*Deuotio
actualis
quid?*

TEXTVS TERTIVS

In Montem.

Orationis dignitas & excellentia explicatur.

*Cur Ora-
tio mons-
este dica-
tur.*

1.

*Psal. 113
16.*

Matth. 6

2.

3.

Hic orationis excellentia, dignitasque exprimitur. Monsque ipsa oratio dicitur, quod quicquid in oratione est, in sublime elevatum esse oportet. Deus in primis ad quem oratio dirigitur, in caelis habitat. *Calum caeli Domino; terram autem dedit filiis hominum.* Docuit & nos sic orare: *Pater noster qui es in caelis.* Orantis quoque animum ibi esse decet, ubi est cui ipse loquitur, & a quo beneficium postulat. Ergo & ipsam supplicationem in monte, locoque sublimi esse convenit. Nisi ipsam

ipsam orationem montem esse dixerimus, quod totum hominem subuehat, & coram supremo Domino constituat. In montis analogia dignitatem orationis consideremus. Mons quanto sublimior est, eò longius à valibus terraq; homines disiungit. Oratio mortales à profundissimo peccatorum barathro, ab affectu rerum terrenarum, ab amore diuitiarum, ac voluptatum; à carnis amorisq; proprii illecebris, quæ mortales demergere solent, segregat. Qui etenim orat, novo quodam spiritu, qui caducas res omnes fastidit, imbutur: nullaq; efficacior ratio calcandi quicquid mundus admiratur, atq; amplectitur, quam frequens in palatii caelestis cellam vinariam ingressus ac conuersatio. Accidit eum qui orationi, commentationiq; spirituali addictus est, totum esse in consideratione iudiciorum Dei, beneficiorum acceptorum, bonitatis, sapientiae, omnipotentiae, eiusdem; Quam horribile sit incidere in eius manus; Quam iucundum & eius amicitia frui; & protectione muniri. At hæc cum peccato & illecebris mundi commercium non habent. Quiq; ista considerat; illa prorsus ipsi desipient actutum, fastidiumq; ingenerabunt. Quis enim horrèdas inferni barathri penas comprehendens, breuitatem, fallaciamq; mundi considerans; æternæ beataq; vitæ delicias degustans, ad peccatorum sordes, rerû flux-

Analogia montis cum oratione eius dignitas.
 1. *Oratio hominem à terra subleuat.*
 1.

NVI
 416

arum quisquillas reuerti uolet? Cum longe excellentiores dapes in ipso orationis epulo proponantur.

2. *analogia* 1. in radijs. In montis cacumine sol radios diffundit, nec ij vel ab ædificijs alijsue rebus quæ montibus subesse solent arceri possunt, aut etiam impediri quo minus mons incalescat, & ex generentur quæ naturâ loci enasci solent.

In oratione, si usquam, radij solares apparent. *Psal. 90.* cælitus emissi, nec arceri possunt: *Qui enim* 1. *habitat in adiutorio altissimi, in protectione Domini commorabitur.* Ecquando animus in adiutorio altissimi habitat atq; commoratur, non orationis tempore? Hi radij sunt quibus

Exod. 34 29. facies Moysis inflammata est. Hos radios expressit Saluator cum in monte Thabor oraret presentibus Moysæ, & Elia. His radijs

Matth. 17. Pauli oculi triduo post lapsum illuminati sunt cum cæcus euasisset ex Christi corporis gloriosi, veri solis aspectu. Inflammantur certe

2. *In calore* homines Dei congressu: a quibus adeo Apostoli (qui presentes interfuerunt orationi illi in monte Thabor) absorpti sunt. ut Petrus uoluit sui immemor in has voces erumpere

Matth. 17. 4. *Domine bonum est nos hic esse: Si uis faciamus hic tria tabernacula, tibi unum, Moysi unum, & Elia*

3. *unum,* Generatur enim uero hisce radijs solaribus solidissimæ virtutes, cognitio ac scientia cælestium rerum, quæ adeo profunda fructuum, radices agunt in animis nostris, ut & nobis

nobilissimo

inobilissimos fructus, & alijs solatia produ-
cunt vberissima, vti statim dicturi sumus co-
piosius.

3. In montibus nascuntur fontes qui ad val-
les defluunt, & arenaria quæq; aspergunt, fer-
tilitatemq; important. *In er medium montium Psal. 103*
pertransibunt aquæ: ait Propheta regius: & 10.
abundantes quidē instar torrentium & ma-
gnorum fluminum. Oratio lachrymarum
fontes procreat, compunctionem cordis pro-
ducit teste Ieremia: *Facta est velut mare con-*
tritio tua, quis medebitur ei? Oratio: Vberes
gratię rivos, alendis virtutibus emittit; sub-
limes animos deprimat, & ad demisse de se
sentiendum, & in infimis obsequendum in-
clinat. Arida sunt cetera virtutum opera, si
hoc rivulorum fluxu atq; asper sione careat.

4. Qui in montibus degunt, viciniore sunt
cælo. Qui in orationis monte versatur: Deū,
angelosq; sibi vicinos ac familiares reddit.
Hinc Sanctus Ephrem Pijssime, vt solet; de-
sidera, ait, *orationem, familiare cum Deo colloquiū.*
Omnis enim oratio sancta et pura, cum Deo fami-
liariter agit. Oratio autem perfecte Deum deside-
rantium, magna cum letitia, fiduciaq; multa, ipsum
etiam cælum iugiter penetrat. In ipsa Angei atq;
Archangeli, & coram throno sancti & excelsi vni-
versorum Domini illam statuunt.

5. Ex hoc alia exurgit orationis laus, quod
vim habeat Deum expugnandi, atq; in sen-
tentiam

D 4

tentiam

3. analo-
gia.

Psal. 103

Thre. 2.
.13

4. analo-
Sermon de
Virgini-

4
Oratio
familia-
res nos
reddit

5
Oratio
Deum ex-
pugnat,

NVI
416

tentiã suam pertrahendi. Voluit olim Deus
populum suum perdere: Opposuit se Moyses,
Deum vinxit, manusq; quodammodo, illum
ne perderet, obligavit. Et dixit, inquit David
vt disperderet eos. Si non Moyses electus eius st-
tisset in confractioe in conspectu eius. Magna vis
hominis dexteram omnipotentis, ne iratus
hostem conterat, præpedientis. Eadem de
causa Ieremiã orare vetuit. Tu ergo ait Do-
minus, noli orare pro populo hoc, nec assumes pro
eis laudem, & orationem & non obsistas mihi. In
quẽ verba Hieronymus. Quod autem dicit, &
non resistas mihi; illud ostendit quod sanctorum pre-
ces iræ Dei possint resistere. Vnde & Dominus lo-
quitur ad Moysen, dimitte me. Hæc Hierony-
mus. addit, epistola ad Gaudentium; Quando
dicit, dimitte me, ostendit se teneri posse, ne faciat
quod minatus est. Dei enim potentiam serui pre-
ces impediabant.

6. Ex eodem fonte manat & hæc orationis
cõmendatio; eos, qui Deo familiariter vtun-
tur, quæcumq; velint summa facilitate con-
sequi; Deumq; paratiorem esse ad parendũ
voluntati nostræ, quàm nos ad ei dicto audi-
endum, atq; invocandum. Quid enim verba
illa Davidis aliud indicant; voluntatem tri-
buentium se faciet, & deprecationem eorum
exaudiet, & salvos faciet eos? Quid & illud?
Petite & dabitur vobis: querite, & invenietis:
pulsate, & aperiatur vobis. Quid facilius quam
petere

Psal. 105
23.

Ierem. 7.
16.

Exod. 32
10.

6.
Exaudiri
à Deo o-
rantes.

Psa. 144
19.

Matth. 7

perere, querere, pulsare? Horū fructus certò
 adiunguntur. Dabitur vobis; inuenietis; ape- *Isai. 65.*
 rietur vobis. Per Isaiam idem nobis promit- *24.*
 titur. *Eritq; antequam clament, ego exaudiam,*
adhuc illis loquentibus, ego audiam. Audit Deus,
 & attendit nobis loquentibus; exaudit etiã
 necdum loquentes quidem: est enim Pater *In specul.*
 omnium, novitq; quibus indigeamus. Vide- *Histori.*
 amus modo an harum promissionum stet fi- *parte. 2.*
 des. Sanctus Dominicus (vt beatus Anto-
 ninus auctor est) amico religioso confidenter
 manifestavit, se nihil vnquam à Dei benigni-
 tate postulasse, quod consecutus nõ fuerit.
 Cui ille. Fac ergo inquit Pater, vt Magister *Probatas*
 Conradus (hic doctor erat & eruditione & *exemplis*
 pietate apprimè celebris) ordinem tuum *1.*
 capessat. Placuit beato viro consilium; noc- *S. Domi-*
 teq; sequenti, fusa ad Dominum prece, effec- *nici.*
 tum est, vt magnus ille magister Conradus,
 dum in officio divino manè hymnus cani-
 tur *Iam lucis orto sydere*, advolueretur pedibus
 Beati Dominici, obnixè habitum religionis
 postulans, obtinuit, totaq; vita vocationis di-
 vine veritatem insigni sanctitate comproba-
 vit. Beata Scholastica soror S. Benedicti, cū
 sermonem vesperi cum sancto fratre misce-
 ret de rebus spiritualibus, illumq; tempus ad *2.*
 monasterium revertendi moneret, abitur- *S. Schol-*
 entem sancta virgo brevi prece (vix enim *astica,*
 palmis faciem textit) retinuit. Orta namq; *est*

D 5

est

NM

416

est tanta tempestas, ut pedē efferre nocte illi
 sancto viro non licuerit, orsumq; sermone
 ad auroram vsq; produxerit. Quid hic ma-
 gis mirere, virginis fiduciam, quæ tā breui
 tempore, adeoq; succincta oratione, sperare
 ausa est Dominum, cælos, & elementa mo-
 turū, ut id obsequij solatijq; petenti famula
 deferrent; an vero celeritatem, qua diuina
 bonitas obsecuta est virgunculæ, nulla ne-
 cessitate urgente, sed ut illius tantum volun-
 tati subveniret. Non imparem se præbuit

3.
*Cathari-
 na Senen-
 sis.*

Catharina Senensis erga Confessarium, qui
 inquietudine conscientie laborabat, dubius
 an peccata sibi remissa forent. Promisit illi
 se a Domino petituram singularem cordis
 compunctionem. Petijt, obtinuit. Tamque
 admirandus dolor cordi eius insedit, ut ne
 disrumperetur, ille ipse timeret Confessarius.

4.
Dorothea

Quid dicam de Dorothea virgine, quæ cum
 mortem præferret deorum venerationi, asse-
 rebat brevi fore, ut carperet rosas in horto
 sponsi sui. Theophilus executionis minister,
 prolata mortis sententia, illudens virgini cū
 inquit veneris in hortum sponsi tui, mitte
 mihi ex rosis, & fructibus, quos in illo asseris
 reperiri. Promisit se facturam; amputatoq;
 eius capite, Angelus in forma speciosissimi
 pueri, calathum rosis, & fructibus plenum
 Theophilo obtulit, dicens: Dorothea tibi
 mittit fructus ex horto sponsi sui decerptos.

Erat

Erat autem mensis Februarius. Stupefactus Theophilus, Christo nomen dedit, atq; in eius confessione gloriose mortem oppetit. Quanta infinitæ illius Maiestatis promptitudo in obsequendo votis, & desiderijs eorum qui ad ipsam recurrunt.

7. Angelorum mentionem fecimus ; Qui enim in oratione frequentes sunt, angelicam & conversationem imitantur, & consortio saepe perfruuntur, deferunt enim hæ beatæ mentes in cælum orationes nostras, nosq; apud supream Maiestatem, singulari studio commendant; quod Tobias expertus est, cui Angelus; Quando (ait) orabas cum lacrimis, & sepeliebas mortuos, & relinquebas prandium tuum & mortuos abscondebas per diem in domo tua, & nocte sepeliebas eos, ego obtuli orationem tuam Domino. Vidit (Cornelius centurio orationi ad dictissimus) Angelum Dei introeuntem ad se & dicentem sibi. Orationes tuæ, & elemosynæ tuæ ascenderunt in memoriam in conspectu Dei. Christo Domino in agonia constituto apparuit Angelus confortans eum. Deniq; orante, sine intermissione Ecclesia pro Petro, ait. Angelus, qui eum è carcere liberum deduxit.

7.
Angelorum
consortium
ora.ibus.

Tobia.
12. 12.

Act. 10.

3.4.

Luca. 22.

43.

Act. 12.

5.7.

8.

8. In montibus crescit herba admodum opportuna alendis ovibus. Dicebat Sanctus Rex. Dominus regit me, & nihil mihi deerit, in loco pascuæ ibi me collocavit. Super aquam refectio- nis educavit me, animam meam convertit. Hoc enim

Refectio

Spiritua-

Psal. 22.

Hoc 1.2.

enim

NVI
416

enim præstat oratio. Oratio varia præta, nobilissimaq; pascua proponit, quibus pia mens reficiatur; nunc divinis perfectionibus considerandis; (quales, sapientia, bonitas, infinita potentia, misericordia;) nunc Christi domini vite commentatione. O quam iucundum sapidissimas passionis eius virtutes carpere! Quam dulce apostolorum labores zelumq; contemplari! martyrum constantiam, confessorum sanctitatem, virginum puritatem, internis velut dentibus ruminare. Quam egregia præta merito scripturæ facta reputantur! Quid vberius, quidve accuratius consideratione rerum à Deo conditarum, quid admirabilius, quam in ijs auctorem ipsi operantem intueri, atq; ex eo cuncta proficere, iuxta ac consistere. Hæc in oratione, meditationeq; uti in fonte, dulcedo potatur, & velut sapidissimus cibus in precationum montibus, summa voluptate, masticatur.

9. In montibus crescunt vites, vitesq; apte primè maturescunt. Vnde quæso ordines religiosi, congregationes sanctitate, doctrinaq; florentes emerierunt, nisi ex frequenti cum Deo conversatione? Illic constitutiones, regulæ, monita præclara originem hauerunt. Et quicumque Ordines, congregationes, sodalitia singulari sanctitatis laude emicuerunt, ij omnes orationis, & cõmentationis studio, fructum omnem splendoremq; acceptum referre

9.
Religiosos parit
Ordines.

referre debent. Atq; in quibus pietatis sensus atq; orationis ardor deferbuit, iidem ipsi, paulatim decus omne suum, ac gloriam amiserunt.

10. In montium visceribus thesauri haud raro absconditi reperuntur; vt auri fodinae, argenti, ferri, aluminis, plumbi; aliorumve metallorum venae, quae etsi inconditi motes ac praefractae rupes minus praesferunt; tamen industria hominum factum est, vt imperia, regnaque hisce creverint, & vires, roburque acquisiverint. Quis putaret in orationis studio tantas opes reperiri? auri certe venae sunt vberimae, & charitatis thesaurus incomparabilis invenitur, puritas mentis, integritas vitae; Virginitatis, ac castimoniae decor, omni argento nitidior ibi reconditur; constantia ferro durior; humilitas plumbo vilior, sed ingentis ponderis, & valoris; obedientia quavis lamina flexibilior inde comparatur. Superat prudentia, fortitudo, temperantia, iustitia, aliaeque virtutes, omnia metallorum genera, quae ex abditis, subterraneisque venis, hoc est, ex humili, & ab hominum oculis remota prece eruuntur, & omnes regnorum opes. Haec namque decorat virtutes omnes, quae & orationibus acquiruntur, & immensum accrescunt. Quanta ergo opes in hac una laude continentur? Plura de eadem virtute Gregorius Nicenus ita statuit. *Oratio,* inquit,

10.
Oratio
thesaurum
habet re-
conditum.

Lib. 2°
Orat.

inquit,

NVI

416

inquit, corporum robur est, abundantia domus, vultus legum ac iuris in civitate constructio, regni vires, belli trophoeum, pacis securitas, dissidentium conciliatio, coniunctorum conservatio. Oratio, virginis sigillum est, matrimonij fides, viatoribus securitas, dormientium custos, vigilantium fiducia, agricolarum fertilitas, navigantium salus, eiusdem cum Angela honoris conditio, praesentium fructus, futurorum presentatio. Haec Nissenus, quae vere attribueda orationi veniunt; quod ipsa vim habeat haec omnia, & impetrandi & conservandi.

- IO
Orantium
visitationes.
Proverb.
8. 17.
Psalmo
5. 5.
Psal. 41.
4.
II
Oratio
sacrificia
perficit.
Psal. 67.
16. 17.
- II. In montes matutinus ros descendit copiosus. Mane orantibus visitationes caelestes, fluentia gratiarum lachrymarum rivi descendunt abundanter. Qui mane, ait, sapienter vigilaverint ad me, invenient me. Mane astabo tibi (ait pietissimus Rex) & videbo, quoniam non desero te. Deus volens iniquitatem tu es. Denique, fuerunt mihi lachrymae meae panes die ac nocte.
12. In montibus sacrificia offerre apud varias nationes solemne iam inde à mundi initio fuit. Iussus est Abraham in monte filium immolare. Elias in monte bovem ferit, ignisque de caelo lapsus, eius sacrificium approbavit. Samaritani in monte offerebant. Denique; & Christus Dominus sacrificium in cruentum in monte Sion: cruentum in monte calvariae consummavit. Hic est mons Dei, mons pinguis, mons coagulatus. mons pinguis. In hoc monte

tribus populis fecit Dominus convivium pinguium;
convivium vindemia, pinguium medullatorum, vin- *Isa. 25.6*
demia defecata. In monte orationis sacrificia

omnia celebrantur: nam vt omittam nullū
sacrificium sine oratione; sacramenta om-
nia cum oratione perfici; præcipuam eorū
dispositionem oratione constare: oratio ipsa
sacrificium est auctore Davide. *Dirigatur ora-
tio mea sicut incensum in conspectu tuo, elevatio* *Psal. 140*
manuum mearum, sacrificium vespertinum. Illa ^{2.}

sacrificia omnia elevat ante thronum divinæ
Majestatis, & devotionis adipem: cōdimen-
torumq; voluptatem admiscet. Illa se, suaq;
omnia in odore suavitatis, supremo numini
vovet, dicat & consecrat. Illa in igne arden-
tissimæ caritatis, vitia omnia absumit: carnē
domat; desideria inordinata frenat; libidi-
nem coercet, omnia opera, totumq; homi-
nem in holocaustum incendit, & offert in
odorem suavitatis. Non est hic opus ordines

sacros quisquam suscipiat; omnes huius sa-
crificij sacerdotes sunt. *Vos genus electum* (*ait* *1. Pet. 2.*
Apostolus) *regale sacrificiū, gens sancta, populus* ^{9.}
acquisitionis. Sic omni loco & tempore, omni

hominum generi, sacrificia summo Deo
offerre integrum est. Hoc præstat oratio, quæ
(si quid vsquam) in templis sanè, primas
obtinet: Ideo Dominus per Isaiam. *Domus*
mea, domus orationis vocabitur cunctis populis. *Isa. 56.7.*

13. Montes vt alti sunt, ita & procul se vi-
dendos

NM

416

dandos exhibent. Qui orationi sæpe dant
Oratio operam, ad magnam iensim veniunt sancti-
alijs Edi- tatem: quæ, etsi quantum ij possunt, occulte
ficatione tur, se tamen suo fulgore prodit. Non enim
adsert. permittit dominus lucernas abscondi sub
Matth. 5. modio, sed super candelabrum collocari, ut
15. luceat omnibus qui in domo sunt. Tales fuerunt
 divi Antonius, Benedictus, Gregorius, alijq; eminentes sanctitate viri, qui etsi latebras quærent; dulcedine conversationis divinæ capti: eos tamen Dominus, ut civitates supra montem posuit, qui & ab omnibus viderentur, & suo sinu plurimos complecterentur

Matth. 5. 4. In montibus crescunt abietes, arbores sunt altissimæ, at etiam non curvæ, sed omnino rectæ. *Populus in sylvis, abies in montibus altis.* In oratione rectitudinem consequimur. Hic curvitas intentionis retorquetur, atq; in rectum protenditur. *Recti diligunt te,* ait sponsa in Canticis. Itaq; qui orationi assuescit; Deum diligit, rectusq; sensim efficitur. Assurgit etiam in summam altitudinem, quia curvitas quæ in diversa prominebat, extenditur, & in longum obtinet, quod ineptè protrudebatur. Crescit certe in omni genere virtutū, qui cum Deo frequenter est: ipse Deus rectitudinis est regula; nec vult ab alijs amari, laudari, quam à rectis & prominentibus, id est proficientibus. *Exaltabit*

ate iusti in Domino, rectos decet collaudatio. Et etiam in Domino, & exultate iusti, & gloriamini omnes recti corde.

15. In montibus exercitus securior est, quā in valle: tū quia videt, hostem nec ipse omni ex parte videri potest, eidem detrimentum inferre, cum ipse lædi facile non possit. Mons est oratio, qua dæmonum & adversariorum artes, doliq; deteguntur: & contra eorū impetus munimur. Securus est, qui in hoc mōte consistit; ne descendat in domū suam; & qui in agro (apertisq; huius mundi periculis versatur) non revertatur querere tunicam suam, sed fugiat ad montes. Hanc enim securitatē Chryso-
Mat. 24. 18.
Chryso-
 homil. in
 Gene. 30

16. Me dies tempusq; deficiet, si laudes orationis prosequi velim. Illud vnū mihi præmittendum non est; nullū honoris genus eum hoc conferri posse, quo suprema illa maiestas homunculos abiectissimos dignatur; vt nempe quilibet quodcumq; vbi-
16.
Oratio-
 nis singu-
 lare pri-
 vilegium
Deu. 4. 7.
 Nec est alia natio tam grandis, que habeat deos
 appropinquantes sibi, sicut Deus noster adest cunctis
 obsecrationibus nostris. Ecquid sumus nos, vt
 E coram

NVI
416

coram tanto Domino appareamus? Nos pul-
 vermiculi: ille Deus immensus. Nos pul-
 visculi; ille manu gestat orbem. Nos terra
 & lutum: ille lumen incōprehensibile. Nos
 nihil, ipse & est qui est, & quicquid est, ab eo
 auctore manat, & conservatur, & nobis fa-
 cultatem illam indulget, vt accedamus, fa-
 lutemur, colloquamur: & si non faciamus
 nobis, irascitur. Et cur nos nobis potius non
 irascimur, socordiam nostram, & ingrati-
 tudinem detestantes? Quid ergo tanta digni-
 tatione excellentius? quid nobilius? quid iucun-
 dius? Et nos tædet, nobisq; admodum grave
 est, aut manè, aut aliquoties interdum ipsum
 accedere. Quidni grave eius alloquio privari
 ei non adesse; ab eo non refici? quæ mensa
 quæ dapes, quæ solatia cum hoc vel vno con-
 gressu conferenda? Solatia ignorant, qui hoc
 experti non sunt; cuius experientia absterge-
 solatorum vanorum omnem appetentiam.
 Sed heu miser homuncio, cur te hoc solatio
 destituis! nempe, quia carere non vis emer-
 dicatis solatiolis huius sæculi, huius carnis
 huius, & quidem brevissimi temporis. Ex-
 perire alterum, & videbis fæces esse, vene-
 num, amaritudinem, pœnam, dolorem, quicquid
 quid est, tanti honoris, ac tantæ gloriæ, vo-
 luptatisq; comparatione. Audiamus Chry-
 sostomum elegantissimè de hoc argumētum
 differentem: me enim elinguem in re adeo
 ampl

*lib. 1. de
 orando
 Deo.*

ampla atq; ardua esse profiteor. Quis non ob-
 stupefeat, ait, & admiretur, tantam benevolentiam
 erga nos Dei, ut mortalibus tantum honoris largi-
 atur ut dignos nos habuerit, qui cum ipso colloqua-
 mur, nostraq; vota apud ipsum deferamus? Nam
 verè cum Deo fabulamur, quoties vacamus depre-
 cationi; per quam simul & Angelis copulamur; &
 societatem, quam cum brutis animantibus habeba-
 mus, procul effugere videmur. Angelorū enim opus
 est deprecatio, superans interim etiam illorum di-
 gnitatem, si tamen maius est Angelorum dignitate,
 colloquium miscere cum Deo. Atqui; quod id su-
 blimius sit, ipsi nos docent, multo quidem cum tre-
 more, vota sua offerentes. Hactenus Chryso-
 st.

TEXTVS QVARTVS.

Et esto ibi.

1. **M**andatur Moyfi, ut montem con-
 scendat, verbis expositis. *Ascende,*
 ait, Dominus, *in montem.* Haud dubiè, ut ibi
 aliquid, vel agat, vel audiat. Et ex consequenti,
 non ut ascendat tantum, & statim rursus ad
 locum vnde ascendit, redeat: Quid enim
 prodesset ascendisse? Ecquis esset adeò stu-
 pidus, qui se mandato satisfecisse arbitraretur
 si conscenso monte, illicò recurreret. Ni-
 hilominus, nequid integritati mandati delit
 addit Dominus, & esto ibi. Quàm necesse
 Moyfi fuerit id inculcare, non disputo. Meo
 sane instituto, hæc pars ita necessaria est, ut
 si deesset prorsus foret adijcienda. Mandatur

E 2

nobis

NM

476